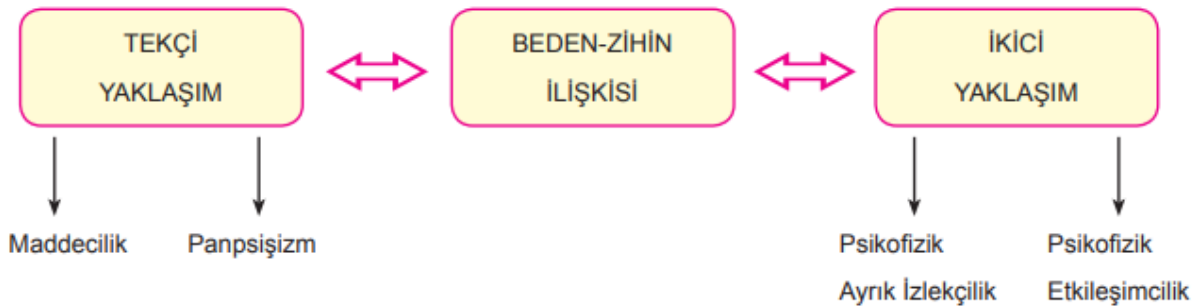

İnsan organizması psikolojik olduğu kadar biyolojik özelliklere de sahiptir. Biyolojik süreçlerin psikolojik süreçler üzerindeki etkisinin nasıl olduğuna dair farklı yaklaşımlar vardır.

- a.** Bu yaklaşımlardan ilki biyolojik ve psikolojik özelliklerin tek yapı olarak düşünüldüğü görüşlerdir. Tekçi yaklaşımlardan yalnızca bedenin var olduğunu, zihnin ise bedenin bir fonksiyonu olduğunu kabul eden görüşe maddecilik denir. Diğer bir tekçi görüş de Panpsişizm olarak bilinir. Bu görüşe göre zihin bedenin fonksiyonu değil asıl gerçekliktir. Zihin tek **gerçeklik** olarak tüm gerçekliklerin kaynağıdır.
- b.** Descartes'in düalizmini çağrıştıran bir diğer görüşe göre beden de zihin de vardır. Bu görüş ikici yaklaşım olarak bilinir ve kendi içinde ikiye ayrılır. Psikofizik ayrık izlekçilik, beden ve zihnin birbirinden ayrı düşünülmesi gereken yapılar olduğunu kabul eder. Psikofizik etkileşimcilik ise zihin ve bedenin birbiriyle etkileştiğini kabul eder.

Yukarıdaki yaklaşımlarda yer alan açıklamalar psikolojide sadece farklı bakış açılarını yansıtan görüşlerdir. Ancak günümüzde psikolojik ve biyolojik süreçlerin karşılıklı etkileşim hâlinde olduğu bilinmektedir. Psikolojik süreçlerin büyük oranda fizyolojik iletim de denin sinir sistemleri tarafından oluşturulduğu kanıtlanmıştır.

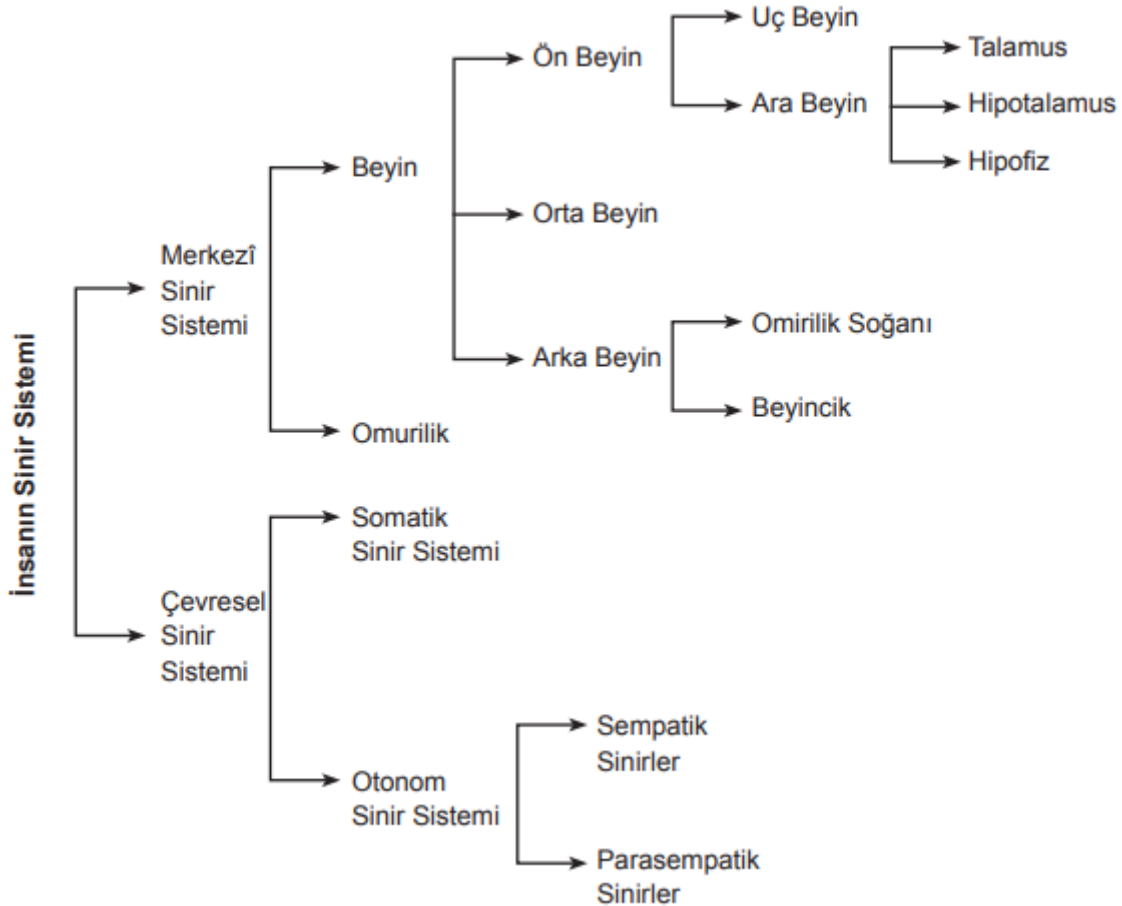
Örneğin algıların temelinde yer alan duyumlar sinir sistemi sayesinde beyne iletilir. Sinir sistemi çevresel ve merkezî sinir sistemi olarak ikiye ayrılır. Duyu organlarından gelen bilgilerin beyne iletilmesi ve iskelet kaslarının çalışması çevresel sinir sistemi tarafından kontrol edilir.

Çevresel sinir sistemi Somatik ve Otonom olarak ikiye ayrılır. Somatik sinir sistemi, duyu

organları ve çizgili kasları kontrol eder. Otonom sinir sistemi ise kalp kasları, salgı bezlerinin düzenlenmesi ve düz kasların çalışmasını sağlar. Otonom sinir sistemine bağlı olarak çalışan sempatik ve parasempatik sistemler yer alır. Örneğin sempatik sistem kalp atış hızını yükseltirken parasempatik sistem kalp atım hızını yavaşlatarak birlikte kalp atım hızının dengede kalmasını sağlarlar.

Çevresel sinir sisteminin uyarılarını, gelen bilgileri alarak organizmanın karşılaştığı durumlara adaptasyonunu sağlamaya merkezî sinir sistemi katkıda bulunur. Merkezî sinir sistemi, beyin ve omurilikten oluşur. Refleksleri omurilik kontrol ederken beyin diğer bölümleri (**ön, orta ve arka beyin**) refleksif olmayan işlevleri yerine getirir.

Psikolojinin konusunu oluşturan davranışlar sinir sistemimiz tarafından impulsların sinaptik iletimi ile beyin yarım küreleri ve beyin korteksine (beyin kabuğuna) vb. beyin bölgelerine ulaştırılıp düzenlenir. Kortekste yer alan beyin lobları farklı işlevlere sahiptir.

Örneğin görme art kafa lobu; işitme, dili **anlama** ve nesne algısı şakak lobu; konuşma, motor alanlar, çalışma belleği ve yönetici işlevler alın lobu tarafından düzenlenir. Ayrıca beynin sağ yarım küresi analitik **düşünme** ve mantıksal çıkarımları; sol yarım küre ise sentetik, duygusal ve sanatsal işlevleri yerine getirir.

Aşağıdaki görselde farklı işlevlerin beyindeki yerleri görülmektedir.

Vücudumuzdaki organların işleyişinde, salgı bezlerinin çalışmasında, istemli ve istemsiz kas sistemlerinin işlevselliğinde genetik yapıda şifrelenmiş bilgiler temel rol oynar. Bu gerçek, biyolojik bilimler tarafından kanıtlanmıştır. DNA, genetik şifreleri ifade ederken RNA da bu yapısal şifreleri çözen anahtar konumdadır.

Kaynak:12.Sınıf Psikoloji Ders Kitabı (PDF)

Psikoloji Bilimi Ders Notları